

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četr leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdo hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravnštvo "Slovenskega Gospodara" v Mariboru. — List se določila do odpovedi. — Udeje "Katol. tiskovnega društva" dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravnštvo: Koroška cesta štev. 5, vspremja naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zaprte reklamacije so poštine proste.

Telefonska in brzjavna poročila.

PARLAMENTARNE ZADEVE.

Dunaj. Parlament je sklican za 9. januarja; na dnevnem redu je proračuni provizorij. Finančna komisija gosposke zbornice, ki je bila sklicana včeraj popoldne, ni imela nobene seje. Člani komisije so imeli le informativno in neobvezno konferenco. Seja bo še danes. Splošno se sklepa, da gosposka zbornica zakon o davku na osebno dohodino sprejme v neizpremenjeni obliki.

POLJAKI IN RUSINI SE ŠE NISO PRIBLAZALI. — POLJSKI MINISTRSKI KANDIDATI.

Lvov. Poljaki in Rusini se še niso priblazili. Poljsko kolo zda razpravlja o ministrskih kandidatih in je o teh več kombinacij. Dr. Leo naj bi postal finančni ali pa gališki minister; za mesto načelnika Poljskega kola pride v poštev dr. Glabinški; za gališko ministrstvo se imenuje tudi dr. Ernst Adam.

ČEŠKA - NEMŠKA SPRAVNA POGA-JANJA.

Praga. Oficirno se poroča, da se mladčehi in češki agrarci nameravajo udeležiti novih spravnih pogajanj, h katerim upajo tudi realiste pritegniti. Češki narodni socialisti in pristaši češke drž. stranke se pa pogajanj ne nameravajo udeležiti.

NADVOJVODINJA ZITA POVILA HČERKO.

Dunaj. Nadvojvodinja Zita je povila zdravo hčerko.

GOSPOSKA ZBORNICA.

Dunaj. Seja gosposke zbornice, v kateri ima prti zopet na vrsto zakon glede davka na osebno dohodino, se vrši dne 7. januarja.

ZA ŽELEZNICARJE.

Dunaj. Železniško ministrstvo objavi te dni naredbo, s katero stopijo v veljavo izboljšanja priznana državnim železniškim delavcem.

Dunaj. Železniško ministrstvo je že železničnim ravnateljstvom naročilo, naj poduradnikom, ki že dolgo niso napredovali, priznajo izredno napredovanje pol leta do 2 let, vsled česar pridejo lahko v višji plačilni razred.

ZVIŠANJE PLAČ POMORŠČAKOM.

Dunaj. Glasom »Zeit« se je sklenilo zvišati plače pomorščakom.

NAŠI VOJAKI IZ ALBANIJE.

Trst. Včeraj so se vrnilii semkaj iz Albanije vojaki 97. polka. Spomladi se vrnejo v Albanijo, kjer bodo opravljali posel obmejnih orožnikov.

PROTI IZSELJEVALNIM AGENTOM.

Lvov. Tukajšnja policija je preiskala filialo »Severnemškega Lloyd« in njegovega vodjo zaprla, ker je na sumu, da je spravljjal vojaški dolžnosti podvržene mladeniče v Ameriko.

TISKARSKA STAVKA.

Dunaj. V celi Avstriji stavka do 10.000 črkostavcev in do 3000 pomožnih delavcev. Ne stavka se v 230 tiskarnah z 2800 črkostavci in 500 pomožnimi delavci.

BOSANSKI SABOR.

Sarajevo. Bosanski sabor se je odgodil do 15. t. m.

SLABA ZNAMENJA.

Dunaj. »Reichspost« se zelo pritožuje, ker laški vpliv v Albaniji čedalje bolj narašča.

Peterburg. V slovanskem znanstvenem društvu je Brančavinov v nemem govoru izvajal, da se bo balkansko vprašanje moralno tako rešiti, da dobi Bulgaria Makedonijo in Dobrudžo nazaj, zato pa se imata Serbia in Rumunija odškodovati v Avstriji. Baje tudi ruska vlada v tem zmislu delo.

Peterburg. Ministrski svet je za dobo enega leta prepovedal vsem listom prisotni katerokoli važnejšo vest vojaškega značaja.

VELIKO RUSKO POSOJILLO.

Peterburg. Rusko posojilo v Franciji je že sklenjeno. Vsota znaša dve milijardi in pol, ki se izplačajo v pet letnih obrokih po 500 milijonov fr.

ANGLIJA ZA MIR.

London. Glede vprašanja egejskih otokov izjavlja tukajšnji odločilni krog, da bo Anglija delala na to, da se to vprašanje na vsak način reši od vseh velesil sporazumno in mirnim potom. Sicer se pa Venizelos poda v zadevi egejskih otokov te dni v Rim in je upaten, da se vsa nasprotija poravnajo. Anglija zlasti ne bo dopustila, da bi se Turčija v to zadevo kaj vmešaval.

PRINC WIED ODGODI SVOJE POTOVANJE V ALBANIJO.

Berlin. Vossische Zeitung poroča, da je princ Wied svoje potovanje v Albanijo odgodil, ker položaj v južni Albaniji še ni jasen in ker se tudi upirajo, da bi princ Wied bival v Draču, češ da bi bil tu preveč odvisen od Essad paše.

BULGARSKI EKSARH PROTIV UNIJI S KATOLIŠKO CERKVI.

Sofija. Bulgarski eksarh je izdal enciklico, v kateri ostro nastopa proti agitaciji za unijo bulgarske cerkve z rimsko. Eksarh pravi, da se ima Bulgarija za vse zahvaliti »svetu pravoslavlju«. Bulgari bi onečastili spomin na trakijskih poljanah padlih junakov, ki so padli za sveto pravoslavlje, če bi se ne upirali gibanju za zvezo z Rimom. Eksarhat napoveduje unijatskemu gibanju najostrejši boj in konča z besedami: Čast Bulgarije je v pravoslavlju in slovanstvu!

ANGLIJA HOČE ABESINIU RESANEKTIRATI.

Rim. »Tribuna« potruje, da ima Anglija namen Abesiniju prejalisje anektirati. Anglija je sicer še leta 1906. s Francijo in Italijo sklenila tozadovno pogodbo. Ker pa se je v Abesiniji premembra na prestolu izvršila mirno, ni Anglija dozdaj še nicesar ukrenila.

VAŽNA ODKRITJA MAJORESCA O BALKANSKI KRIZI. — MAJORESCU ZAGOVARJA SVOJO IN DELOMA TUDI AVSTRIJSKO POLITIKO.

Bukarešta. V seji zbornice je ministr predsednik Majorescu odgovarjal na očitke liberalcev, ki so zahtevali, naj bi se bila Rumunija že od izpočetka balkanske vojske zvezala s Srbijo proti Bulgariji in naj bi se ne bila toliko ozirala na Avstrijo. sledi: Rumunija od Avstrije ni odvisna. S Srbijo se ni mogla zvezati proti Bulgariji, ker je že junija leta 1912 izvedela, da sta Srbija in Bulgaria sklenili medseboj zvezo proti Rumuniji in Avstriji. Avstrija je ves čas držala z Rumunijo in je Bulgaria že davnej povedala, da bo v slučaju rumunsko-bulgarskega konflikta stala na strani Rumunije. Če je Avstrija skušala Bulgariji sicer pomagati, nas to nič ne briga. Kar se tiče Nemčije, je trozvezno ostentativno obnovila. Napadi ogrske opozicije na Rumunijo ne smejo biti za našo politiko merodajni. Kar se tiče zahteve po reviziji bukareškega miru, sta jo tudi Rusija in Anglija zahtevali. Sicer se je Rumunija reviziji, v kolikor jo je Anglija želela, s tem izognila, da k bukareškim mirovnim pogajanjem ni pozvala Turčije, zaradi katere je Anglija v prvi vrsti revizijo zahtevala.

SRBSKI KRALJ ODKLONIL PASIČEVO DEMISIJO.

Belgrad. (Uradno.) Kralj Peter je odklonil demisijo Pasičevega kabimenta. Krona sodi, da za nove volitve skupščine ni nikakega povoda.

SRBSKA SKUPŠČINA REŠILA ZAČSEN PRORAČUN.

Belgrad. Skupščina je z 88 proti enemu glasu odločila.

nuar in februar in se radi pravoslavnih praznikov in radi občinskih volitev, ki se koncem januarja izvedejo, odgovida do 4. februarja. Opozicija se seje ni udeležila.

SODNA RAZPRAVA PROTIV BULGARSKIM GENERALOM.

Pariz. Iz Sofije se poroča: General Savov se vrne v Sofijo 15. t. m. iz inozemstva. Ta dan prične državni sodni dvor razpravo proti generaloma Savovu in Petru ter proti bivšemu bulgarskemu zunanjemu ministru Genadijevu.

SRESKO-BULGARSKI OBMEJNI SPOR SE PORAVNA.

Belgrad. Ruski general Holmsen je došel v Belgrad. Zaslišala sta ga Pašić in kralj. General odpotuje na srbsko-bulgarsko mejo, da si ogleda točko, o kateri nista Srbija in Bulgaria edini. Spor se v kratkem prijateljsko poravna.

ARNAVTSKI ČETAŠKI VODITELJ RICA BEJ UMRL.

Belgrad. Umrl je Rica bej, ki je vodil arnavtsko protisrbsko vstajo minulo poletje.

PROTI ZNIŽANJU PREBIVALSTVA V FRANCII.

Pariz. Socialist Breton namerava v zbornici predlagati zavarovanje oženjenih, ki bi podpiralo rodbine in nagradilo vsako živo rojstvo. (Ne ho nič pomagalo, ker more francosko nenavnost preprečiti le živo katoliško moralno prepričanje, proti kateremu tudi socialisti najnjamnejše nastopajo in v Nemčiji pa tudi v Avstriji javno nastopajo za največjo nenhavnost: znižanje rojstev med proletariatom.)

LAŠKI VOJNI MINISTER NEVARNO OBOLEL.

Rim. Bolezen laškega vojnega ministra Spingardija se je poslabšala.

LAŠKI PRESTOLONASLEDNIK SE VKRCA ENO LETO NA LAŠKO VOJNO LADJO.

Rim. Na kraljevo željo se vkrcata laški prestolonaslednik za eno leto na neko laško vojno ladjo, ki bo z njim eno leto potoval.

GRŠKA KUPI DVA DREADNOUGHTA.

Berlin. »Lokal Anzeiger« poroča, da namerava Grška kupiti dva francoska dreadnoughta, ker so Turki na Angleškem kupili brazilske dreadnoughts »Rio de Janeiro«. Venizelos odpotoval zato v Pariz.

RAZPRAVA PROTIV POLKOVNIKA REUTERJA.

Strassburg. Polkovnik Reuterju so že izročili obtožnico. Povabljenih je k razpravi 120 prič. Polkovnik Reuter je obtožen, da je več časa nepostavno postopal in da je brez pooblaščila zapiral v kleti vojašnice v Saverni meščane. Poročnik Schadt je obtožen grdega ravnanja z ljudmi in ropa svobode. Razprava bo več dni trajala.

DVA GENERALA V VENEZUELI UMORJENA.

London. V Caro (Venezuela) je ustrelil general Urbino generala Gonçala; žena generala Gonçala je pa nato iz maščevanja generala Urbino ustrelila.

BRAZILSKA VLADA ZAPRLA PODADMIRALA.

Rio de Janeiro. Zaprl so podadmirala Huet Bacellarja, ker je objavil pismo, v katerem graja, ker je brazilska vlada prodala dreadnought Rio de Janeiro, ker to škodi ugledu Brazilije v inozemstvu in ugledu brazilske mornarice.

TUDI NA TURŠKEM JE KRIZA.

Carigrad. Vojni minister Ozret paša je demisijonal. Najbrže bo njegov naslednik Enver beg.

ČRNOGORSKA KRALJICA.

Carigrad. Milena je ozira-

NOVA VLADA V RUMUNIJI.

Bukarešta. Šef nove vlade, ki preuzeže obenem vojno ministrstvo, postane Bratišanu, zunanje zadeve bo vodil Duka. (Bratišanu velja za nasprotnika Avstrije.)

NEMŠKI PRESTOLONASLEDNIK KAZNOVAN.

Berlin. Nemški prestolonaslednik je bil zato iz Danzija prestavljen in kot komandant odstavljen, ker je poslal polkovniku Reuterju brzjavno čestitko. Prestolonaslednik tudi za kazeno bil povabljen k dvornemu obedu na novega leta dan.

ENVER BEG.

Carigrad. Enver beg izjavlja, da je prevzel vojno ministrstvo zgolj zato, da izvede vojaške reforme, da pa ne misli nikakor na kako vojsko. Francoski listi se na Enverbegovo imenovanje zelo jeze.

RUSKI PRESTOLONASLEDNIK.

Peterburg. Zdravstveno stanje prestolonaslednika Alekseja se je že tako zelo zboljšalo, da se more popolnoma prosti gibati.

TURŠKI SULTAN NOR.

Pariz. Razširja se govorica, da je turški sultan znored.

AMERIKANSKA ŠALA ZA NOVO LETO.

New York. »Newyork-Journal« poroča, da v Ameriki živeči Ogrski delajo živahnno propagando za vstajo na Ogrskem in da je na Ogrskem že pripravljeni vstaška armada, da deželo odtrga od Avstrije.

UPOR KAZNJENCEV V KAIRU.

Kairo. V Duri, kaznilnici pri Kairu, so kaznjenci upri. En kaznjenc je udaril paznika, nakar so še drugi kaznjenci pričeli paznika mrvvariti. Pazniki so nato pričeli streljati. Uprlo se je 1300 kaznjencev. Nevarno je ranjenih 19 paznikov in en častnik; kaznjenc je 41 ustreljenih, 53 pa ranjenih. Kaznjenci so se upri, ker so grdo z njimi postopali.

UPORNI SEMINARI.

Peterburg. V več seminarih je izbruhnila stavka. V nekem seminaru so gojenici streljali na ravnatelja z revolverji.

NEWYORSKE BALETKE PROTIV IZRODKOM TANGO PLESNA.

Pariz. »Echo de Paris« poroča iz

Kodanj. Vsled viharja so se potopile tri ribiške jadrnice.

Odessa. Turška trgovska ladja Lemtek se je potopila. 45 mož posadke je utonilo.

Bukarešt. Na progi Bukarešt-Constanza je lokomotiva zadela v tovorni vlak. Vlakovodja in trije železničarji so ubiti, dva zavirača sta težko ranjena, eden je znored.

Bremerhaven. Iz Bolungavika (Izafjord) se poroča: dva ribiška parnika so ledene plasti stisnile. Parnika sta se potopila. Moštvo so rešili.

Essen. V Krupppovi tvornici je eksplodiral plin. Dva delavca sta ubita; dva pa nevarno ranjena.

SNEG IN OGENJ.

Napolj. Tu je divjal snežni vihar. Obenem blijuje Vezuv, nad katerim se dviga snežna megla. V mesto dohaja veliko tujcev gledat redko prikazen.

Milan. V severnoitalijanskih dolinah vlada sibirski mraz. V Aosti znaša temperatura — 20°.

Corsica. Tu vrše hudi snežni viharji. Vse zvezne so pretrgane.

Pariz. Mraz je v Franciji hud; topomer kaže — 20°. Rona je zamrnila. Zmrznilo je več oseb.

Madrid. Na severnem in na južnem Španskem so divjali snežni viharji. V Almeriji in Murciji je zapadel sneg kakor že ne 30 let. Topomer kaže 15 stopinj pod ničlo, v Madridu pa 10 stopinj mraza.

London. Tvorница filmov tvrdke Pathé je pogorela. Več stotisoč filmov je uničenih.

Dnevne novice.

+ Štajerska Slovenska kmečka zveza je imela v četrtek 8. januarja važno sejo v Mariboru.

— Nov društveni dom. Sv. Križ tik Slatine. Novi društveni dom je bil blagoslovljeno na dan sv. Treh kraljev po večernicah. Govoril je g. dr. Ant. Korošec.

+ Naše prireditve na Spod. Štajerskem. Na Kraljevo je bila pri Svetem Križu pri Rogaški Slatini slovesna otvoritev Društvenega doma. Govoril je dr. Korošec. — V Velenju je bil 7. jan. socialni tečaj. Govorila sta posl. dr. Korošec in dr. Verstovšek. Lokal: Društveni dom v Šmartnu. Zač. ob 8. uri zutraj. — V Dolu pri Hrastniku bo 11. januarja ustanovitev Dekliške zveze. Govori dr. Hohnjec. — Dne 18. januarja bo ustanovitev Dekliške in Mladiške zveze v Galiciji pri Žalcu. Govori dr. Hohnjec. — V Rajhenburgu bo dne 11. januarja po večernicah občni zbor izobraževalnega društva.

+ Socialni tečaji na Štajerskem. S tečajem v Velenju, za katerega naj zaupniki razvijejo primerno agitacijo, se otvorí serija letošnjih socialnih tečajev. V krajih, kjer se želijo taki potrebeni tečaji, maj blagovolijo zaupniki potrebnou ukreniti, in nemudoma naznaniti Slovensk. soc. zvezi v Mariboru, da določi čas in govornike. Za lokale in udeležbo naj povsod poskrbijo zaupniki.

Krisa v avstrijskih tiskarnah. Načlanek o krizi po avstrijskih tiskarnah je vsled svoje objektivnosti napravil na javnost zelo ugoden vtič. Pametni ljudje se čudijo, da stavci, ki so za svojo tehnično spremnost tako dobro plačani, vendar niso zadovoljni, vkljub temu da jim lastniki tiskarn celo ponujajo zboljšanje plač po dve kroni na teden, tako da bi imel eno leto prost stavec 1716 kron na leto. Starejši stavci bi imeli seveda primeroma več dohodkov, kakor smo že v zadnjem članku dokazali s številkami. Vprašamo, kje ima kak učitelj, kaplan, jurist, obrtnik itd. boljšo začetno plačo? — Toda kakor rečeno, tiskarne niso proti zvišanju plač, a da bi delavci gospodarjujevali roke, da bi ga spravljal v konkurs, da bi s svojimi pretiranimi zahtevami neprimereno občinstvu dražili tiskarske izdelke, tega ne morejo dovoliti lastniki tiskarn, ako nočejo igrati usodneva banque igre. — Veseli nas, da je splošno vsa javnost na strani tiskarn. Kakor drugod, tako dobivamo tudi mi dopise od raznih slojev, ki nas vzpodobujajo, da vztrajamo v nam vsljenem boju; naši naročniki izjavljajo, da tu di radi potpre, ako bi nekaj časa listi ne mogli redno izhajati. V tem smislu smo dobili izjavo iz trebanjskega dekanata, kar gospodom izrekamo prav iskreno zahvalo. — Lastniki tiskarn vkljub ogromnim izgubam in silnim neprilikam se po Avstriji splošno dobro drže; razen socijalnih demokratov je vsa javnost na njihovi strani, ker vidi da se bore za obstanek tisk. društva tiskarske ob.

+ Tiskarsko gibanje. Dokler traja tiskarsko gibanje, moramo izpustiti iz lista vse podlistke. G. naročnike bomo pozneje odškodovali.

+ Občinske volitve. Pri občinskih volitvah v občini Polička vas pri Št. Ilju v Slovenskih goricah je zmagaala naša stranka dne 30. dec. v vseh treh razredih. V Cirknici nad Mariborom pa smo propadli v odločilnem razredu za en glas.

+ Iz orlovske organizacije. V dneh od 27. do 31. dec. se je vršil v Ljubljani telovadni tečaj »Zvezze Orlov«. Udeležilo se ga je 80 telovadcev in bilo zastopanih 61 odsekov. Vse dneve so fantje neumorno vztrajali na svojem mestu in pokazali, da se za resno delo ne boje nobenih žrtv. Dan za dnem od 8. do dvanajstih in od dveh do osmilj, to resni bila malenkost. Velika Unionova dvorana je bila letos premajhna, za kar gre vsekakor hvala lepemu, bogateemu programu. V nedeljo se je vršil v vendar prijeten fantovski večer, kjer se je izročila častnemu članu »Zvezze Orlov« br. Ivanu Podlesniku lična diploma. Med zabavo in lepimi mladostnimi govorji je hitro minil večer. Zadnji dan tečaja je pokazal lepe uspehe, ki jih je dosegel duša celega tečaja br. Peterlin. Strah in bojazen, s katero so marsikoga navdajale težke nove proste vaje, sta bila na naše veselje neupravičena. Premagali so hitro vse težkoči in so jih ob sklepki tečaja proizvajali z lahko, kot bi se jih vadili že celo leto. Isto izurjenost so pokazali pri obligatnih vajah s palicami, ki so za prvo leto vsekakor pretežko in dosegli višek v elegantni četrti sestavi. Vadili so tudi vajitev vaj, vaje za naraščaj. Orodna telovadba žal tudi letos ni prišla do besede. Nekaj posebnega in koristnega so bila predavanja gg. zdravnikov dr. Primšarja, dr. Viranta in dr. Ješeta o prvi pomoči v nezgodah. Zelo aktualno je bilo tudi predavanje br. Jos. Pirca o gojivju naraščaja. Želeti bi bilo, da se vsa predavanja priobčijo v »Mladosti«. Zvezin predsednik brat dr. Lovro Pogačnik je v sredo opoldne zaključil tečaj, zahvalil se vsem, ki so pomagali, da je tečaj tako dobro uspel in pozival fante k novemu delu v novem letu. Fantje! Bogati ste odšli domov. Porabite to svoje bogastvo v korist in napredka naše mlade Orlovske organizacije! Nazdar!

+ Kmečki strah na Štajerskem, o katerem se še danes ne ve, kdo in kakšen je, — bo imel čez zimo mir vsaj pred birokracijo. Po posvetovanju vseh prizadetih uradnih faktorjev je namreč štajersko načelnstvo sklenilo, da se zaenkrat opuste vse policijske varnostne odredbe in se komisar dr. Hoffer vrne k svojim prejšnjim uradnim opravkom. Utemeljuje to s tem, ker z nastopom zime »žal« še vedno neznanu zver ni prišla v nižje ležeče kraje, kakor se je pričakovalo, marveč je ostala visoko gor na Koralpi, kjer sedaj trga edino-le divjačino. Lovske odredbe se prepuščajo dotednim lastnikom lova. To so jazri, ti nemški Štajerci!

+ Umrli je na Gomilskem vrl naš pristaš trgovec Franc Cukala. Pogreb je bil dne 1. januarja. N. p. v. m.!

Po krvem na smrt obsojen? Dne 14. sept. leta 1912 so našli na cesti, ki poveje iz Judenburga v Fohnsdorf razkosano truplo brez glave, v katerem so sorodniki spoznali trgovca z živino Franca Schwarz iz Niederwölza. Kot storilka so 25. sept. v Ljutomeru aretrirali 42letnega mesarskega pomočnika Dominika Pole, pristojnega v Gorje. Pole je krivdo ves čas — pri prvem zaslisanju in pri glavnem obravnnavi, ki se je od 13. do 18. jan. 1913 vršila v Ljubljani — odločno tajil in dosledno izjavil, da je roparski umor izvršil njegov tovariš, neki Pollak, katerega je natančno opisal. Pri glavnem obravnnavi se je iz lastne volje kot priča oglasil raznašalec telegramov Ivan Kristel in izjavil, da Pollaka pozna in da ga je 17. nov. 1912, videl na kolodvoru v Judenburgu. Njegov opis o Pollaku se je popolnoma strinjal s Polčevim. Vendar je bil Polc 18. jan. 1913 obsojen na vislice, a ga je cesar pomilostil. Svojo kazeno odseda v karlauskem kaznilišču, kjer je vedno tih in mračen. Je že od preje suščav in je bolzen v kaznilišču še napredovala. 3. t. m. je pa orožništvo v Kozjem prijelo nekega moškega radi potepušča, iz česar listin in pisem, ki so jih našli pri njem, izhaja, da je to že kake 30krat predkaznovani zlikovec Pollak, star 36 do 40 let. Tudi njegova zunanjost popolnoma odgovarja Polčevemu opisu. Pollaka so izročili okrožju v Ljubljani. Ako se izkaže, da je to res osušljeni Pollak, se bo proces radi gori navedenega roparskega umora v najkrajšem času obnovil.

+ Besnež. Gostinčar Ignacij Markrab pri Sv. Tomažu se je na Silvestrov večer radi neke gospodarske zadeve sprl s svojim očetom in se tako razjevil, da je potegnil revolver in pomeril na očeta, ki mu je pa utekel. Nato je togotvež hitel k svoji znanki Hedviki

Bitonja in ji začel očitati nezvestobo; končno je potegnil revolver in jo ustrelil v trebuh. Žensko so pripeljali v bolnišnico v Ormož, Markrabu so pa zaprli.

Zastrupila se je 17letna posestnikova hči Jožef Gaube v Št. Juriju na Pesnici; vzrok — nesrečna ljubezen.

Nesreča na železnici. Na pragerski postaji je lokomotiva zagrabila delavca Filipa Jammer in ga zmečkala, da je bil takoj mrtev.

+ Pomemben govor goriškega knezoškofa dr. Sedeja. Na večer starega leta je goriška duhovščina po proštu Msgr. dr. Fajduttiju izrazila svojemu nadpastirju svoje čestitke k novemu letu. Nj. Prevzvišenost knez in nadškof se je zahvalil ter povdarjal resnih časov, v katerih se nahajamo. Pred 1000 leti so ljudstva vreda v naročje katoliške cerkve. Danes pa jo zapuščajo in širi se moderni paganism. Povdarjal je nevarnosti, ki prete naši državi in nevarnosti, ki prete cerkvi. Napovedal je, da se bo letos vršila v Gorici Škofijnska sinoda, kar je duhovščina vzela v veselje na znanje. Prevzvišeni je izrekel nado, da se bosta duhovščina in ljudstvo ravnal po sklepih prihodnje si node.

+ Poslanec Grafenauer je bil na novega leta dan operiran. Operacijo je izvršil c. k. okrajni zdravnik dr. Hussa. Bolnik počuti se razmeroma dobro in upati je, da bo v par tednih zopet zdrav.

+ Nov liberalen list. Z novim letom je začel izhajati v Učiteljski tiskarni nov »neodvisen, gospodarskopolitičen tednik«, kakor se sam sebe imenuje. Dne 19. decembra p. l. so imeli ti »neodvisnik« z dežele zaupno posvetovanje v Ljubljani. Sklenili so organizirati politične nasprotnike Slovenske ljudske stranke v »neodvisno kmečko stranko« in izdajati glasilo »Naš glas«. Na uvedenem mestu se zahvaljujejo vsi 24teri propadli samostojni kandidati pri zadnjih deželnozborskih volitvah in se ponosno imenujejo prvoroditelje za samostojno kmečko stranko na deželi. »Naš glas« bo seveda samo glas firme Učiteljske tiskarni in kakšni so ti glasovi, vemo dobro.

+ Razglednica za praznike, ki je dveva prinesla smrt. Žena bogatega veleposetenika Josipa Olago pri Gorici je dobila za praznike voščilno razglednico od svojega prejšnjega ljubimca. Te karte žena slučajno ni mogla prikriti pred možem in mu jo je morala pokazati. Dasi je bilo voščilo popolnoma nedolžno, se je mož zaradi tega takoj razjevil, da je začel strašno razsajati. V strašni togoti je ženo živinsko razmesaril. Nato je pa šel v sosedno sobo in se ustrelil. Ko je prišla v sobo služkinja, je našla v mlaki krvi mrtvo ženo in v sosedni sobi tudi že mrtvega gospodarja. Olago je bil star 44 let, sočaga pa 34 let.

+ Svedrovci v Trstu. Neznanci so na starega leta dan vломili v blagajno tvrdke Fassel v novi palači »Riunione Adriatica« in oropali blagajno za 2058 K.

+ Potomci Zrinjskih še žive. Hrvatski listi poročajo, da še žive potomci oih članov Zrinjske rodbine, ki so se v 15. stoletju izselili v Benetke in kasneje živelii na jonskih otokih. In sicer je to grof Ilija Zrinjski, ki ima svoje posestvo na otoku Krku in je bil do zadnje balkanske vojne italijanski konzul v Prizrenu. Leta 1885. se je poročil z Marijo Conemenos v Prevezi, katere oče je bil turški kancler in katera je veleizobražena dama. Grof ima sedaj sina Jurija in tri hčerke; njegova sestra Uranija je znana grška pesnikinja. Ilija Zrinjski se dobro zaveda svojega hrvaškega pokoljenja in njegova žena si dopisuje z zagrebskim vseučiliščkim profesorjem dr. Iv. pl. Bojničičem, ki sedaj piše zgodovino beneško-grške veje knezov Zrinjskih.

+ Smrt plijanca. Mrtvega so našli v Gorici vpokojenega finančnega nadstražnika Antona Siliča, doma iz Bilj. Mož je veliko pil in vedno v svojo sobo zaprt, živel sam zase. Menda ga je napadel delirium tremens in je umrl na srni paralizi.

+ Internacionalen tat vjet. Iz Trsta poročajo: Tu so prijeli 25-letnega Antona Horvata, internacionalnega specialističa za tativne na parnikih in požarništvo.

Oh ti cigani! Tako je zdihovala 26. m. po Novem mestu vže priletna Katra Gerden iz Potoka pri Vel. Loki. Pravila je, da ima pri sodnji opraviti radi ciganske goljufije. Pripovedovala je ta-le dogodek: »Meseca novembra začeli sta prihajata k meni, kakor zdaj vem, dve ciganki in to Johana in Berta Ful. Pripovedovali sta mi, posebno starejša, da so jih moža zaklali. Da je bil dober mož in da mu je bilo imen Richard Reichardt. Molili sta vedno, Pripovedovali sta mi, da sta vedeževalki. Taki sta bili, kakor malo manj kot svetni-

ci. Starejša, to je Johana, je meni zaupno dejala, da je velika bozen in nesreča v naši hiši in da se bode o kmalu pokazalo.

To pa da more ona dpraviti s sv. mašami.

Predno pa je za naše dat, mora poskusiti, da-li ima še to noč. Dala mi je do-

mačo prejo in mi reka, naj jo »razfeclam«.

Pri razfecljanju naj izgovarjam sv.

križ in to v imenu Boja Očeta in Sina in sv. Duha. Ona pa je med tem kleče nekaj mrmlja. Razfeclino prejo sem dala

potem na poziv cigani. Ta je to skupaj

stisnila in jo položila na mizo. To razfeclano in stisnjeno predvje se je začelo vzdi-

govati. Sedaj je ciganka vzdihnila in dejala: »Mati, imam močin vse bom zamogla narediti«. Rekla mi je, naj ji dam 5 K za mašo. Dala sem ji, nataj je odšla. Prišla je drugič, govorila isto. Tako je prišla mnogo-

krat. Razfeclino prejo sem dala potem na poziv cigani. Ta je to skupaj

stisnila in jo položila na mizo. To razfeclano in stisnjeno predvje se je začelo vzdi-

govati. Sedaj je ciganka vzdihnila in dejala: »Mati, imam močin vse bom zamogla narediti«. Rekla mi je, naj ji dam 5 K za mašo. Dala sem ji, nataj je odšla. Prišla je drugič, govorila isto. Tako je prišla mnogo-

krat. Razfeclino prejo sem dala potem na poziv cigani. Ta je to skupaj

stisnila in jo položila na mizo. To razfeclano in stisnjeno predvje se je začelo vzdi-

govati. Sedaj je ciganka vzdihnila in dejala: »Mati, imam močin vse bom zamogla narediti«. Rekla mi je, naj ji dam 5 K za mašo. Dala sem ji, nataj je odšla. Prišla je drugič, govorila isto. Tako je prišla mnogo-

krat. Razfeclino prejo sem dala potem na poziv cigani. Ta je to skupaj

stisnila in jo položila na mizo. To razfeclano in stisnjeno predvje se je začelo vzdi-

Požar. V Kandiji pri Novem mestu je pogorela na novega leta dan trgovina g. Kastelica. Škoda znaša 30 tisoč krov.

Velemlin pogorel. Lansko leto je požar uničil Bezanov mlin v Našicah na Hrvaškem. Škoda znaša 600.000 K. Mlin je bil zavarovan.

Sodna poslovница za licitacije. V Puli je vlada uredila javen lokal za dražbe, ki se vrše pod nadzorstvom in na zahtevo sodišča. Ta poslovница začenja svoje delo z novim letom in ima namen osredotočiti prodajanje sodnega potom zarubljenih ali pri konkursih zapadlih reči. Do sedaj se je tako blago čisto brez nadzorstva in samovoljno prodajalo; sedaj pa, ko se bo vse osredotočevalo na enem samem prostoru — blago, prodajalci in kupci — bo možno dosezati boljše cene, kar bo v prid i dolžnikom i upnikom. Mešetarjem in preprodajalcem bo delo zelo oteženo, vsi drugi kupci pa bodo uživali marsikako ugodnost. Poslovanje prodajalnice bo vzdrževala država. I tak zavod je velikega pomena v času vseslošne socialne bude.

Zimski šport v Bohinju. Krasno solčno vreme, 6° pod ničlo, sankališče, drsališče v izbornem stanu, smuči povsod. Nenjel je pripeljal posebni vlak iz Trsta nad 200 sankačev in smučarjev, tudi jutri bode vozil ta vlak in obeta ugodno vreme za vse vrste zimskega sporta velikanski obisk.

S pošte. C. kr. poštni nadoficial R. Janda v Trstu, in c. kr. poštni oficiali: Jožef Debelak na Dunaju, G. Sančin v Trstu pa L. Smolič v Pulju so umirovljeni.

Naznanjevalci hude zime? Iz Adlešič, 3. jan. V "Slov." št. 294. ste poročali o redkem gostu na Kranjskem, namreč o peganih, ki so se prikazali na Gorenjskem. Naj Vam naznam, da so se pojavili tudi v Beli Krajini. Prvih 6 sem jih videl 21. dec., drugo jato kakih 12 do 15 pa danes zjutraj. Tudi drugi ljudje so jih opazili in pravijo, da takih ptic pri nas še niso videli. Nekdo jih je videl v sredo kakih 30. Morda naznanja njihov prihod v naše kraje res hudo zimo. Danes zjutraj smo imeli — 8° C. Tui kalini, ki se k nam redko kdaj zaselijo, so se pojavili pri nas letos, kakov sem že večkrat opazil, v obilnem številu. Morda je tudi te prignalna slutnja pred hudo zimo.

Silen vihar v Mostaru. V soboto je tu divjal silen vihar. Izval je veliko dreves, razkrival strehe in rušil dimnice.

Streljanje na sv. večer. Ključavniki vajenec iz Jurke vasi Jože Horvat, ki dela pri Žibertu v Žabji vasi, je na sv. večer s svojo enočevko streljal. Staro puško je preveč s smodnikom nabil in se mu je razletela. Odneslo je fantu levo roko v prstih. Še isto noč so mu jo v bolnišnici amputirali v členku.

Domačim naših amerikanskih izseljencev! Pozor pred lopovi! Iz Srbina nam pošiljajo dopisnico s tiskano nemško vsebino, ki jo je prejela neka kmečka žena, ki ima moža v Ameriki; dopisnica se glasi tako-le: »št. 6844.447 L. R. št. 194. (Eventuelno prosimo za navedbo številki.) Knauth Nachod & Kühne. Lipsko, 12. dec. 1913. Naj prejme Urša Luzar, Kote št. 19., pošta Račje na Štajerskem. Ako pričakujete denar iz Amerike, prosimo, da man nemudoma pošljete: 1. dotedno pismo, ki Vas o tem obvešča, z ovojem vred, ki nosi amerikanski poštni pečat, — ali pa 2. naznani listek oziroma pobotnico, ki jo je pri vplačilu dobil ameriški odpošiljalec, na vsak način pa številko naznanihga listka in datum, ter dalje, koliko denarja pričakujete, od koga in iz katerega kraja v Ameriki, da moremo na tej podlagi dognati Vašo upravičenost do prejema. Poslane listine Vam kasneje na željo vrnešmo. Odgovorite nam nemudoma, ker bi se morali drugače v tej zadavi obrniti v Ameriko in bi bili eventuelno prisiljeni denar vrniti nazaj v Ameriko. — Knauth, Nachod & Kühne, Lipsko.« Ni dvoma, da se je nekje organizirala lopovska družba, ki ima namen na tak-le predzrno-neumnen način pouzmati krvave žulje amerikanskih izseljencev. Vsi poklicani činitelji naj na to sleparstvo opozore domače naših Amerikanec, da ne bodo sedli na ta lim.

Ceno meso. Pred božičem se je dobito v Mokronogu meso po 80 vin. kilogram. En mesar je prodajal meso celo po 72 vin. Vsled silnega navala je moral zaklati šest goved, da je zadostil vsem kupcem. Po praznikih se je pa cena mesu zopet zvišala na 1 K 20 vin.

Nova orožniška postaja. Na Gornji Poljskavi smo dobili sredi decembra novo c. kr. orožniško postajo s tremi možmi. Pripada jim razen domačih štirih občin še cela Šmartinska župnija in občina Pokaše.

Orožniški ustrelili dijaka. V gimnaziji v Karlovcu je do 6. gimnazijskega razreda študiral mladenič Ivan Pap. Radi bude je moral nato obisk sole prekiniti in nadaljevati nauke kot

eksistent. Prehranjeval se je na ta način, da se je s kolesom vozil po deželi okrog duhovčine, učiteljstva in drugih premožnejših ljudi, ki so mu radi dajali podporo v jelu in denarju. Pap je imel vedno pri sebi vsa potrebna šolska in druga izkazila in je bil splošno znan kot priden in nadarjen dijak. 22. t. m. je na svojem potu dospel v Grgurevc, kjer je orožniška postaja. Orožniki so Papa opazovali, ko je obiskal razne hiše, a so ga pustili v miru. Ko se je pa Pap na kolesu odpeljal proti Mitrovici, sta dva orožnika stekla za njim in ga začela klicati, naj počaka. Pap se za to ni zmenil, nakar sta orožnika začela strelijeti; zadet v obe nogi se je Pap zvrnil s kolesa. Orožnika sta nato pregledala njegove listine in se prepričala, da sta nedolžnega ranila. Htiro sta šla po voz, ki naj bi Papa prepeljal v bolnico v Mitrovico. Vsled silnega mraza so pa Papu rane vnele ter je ubogi mladenič že na potu umrl. Proti orožnikoma je že uvedena preizkava.

Ali ste že odposlali položnico „Slovenski Straži“?

Gospodarski pregled za leto 1913.

(Konec.)

Junij in julij položaja nista mogla več poslabšati, da v juliju je celo opaziti nekoliko izboljšanja, ki se sicer ne izraža toliko v obresti. meri — privatni diskont je bil celo nekoliko višji kot v juniju, namreč povprečno 5,88 proti 5,82% — kakor v tem, da je sedaj bilo mogoče zopet dobiti denar. To okolnost je razlagati tako, da je privabila visoka obrestna mera tuj posebno angleški, nemški in francoski denar, ter je tudi osrednja banka v splošno presenečenje koncem julija izdala manj denarja, kakor vistem času lani. Brezdvoma je mnogo pripomoglo k poboljšanju našega finančnega rezmerja do Francije ureditev vprašanja južne železnice, ki sicer še sedaj ni konečno rešeno, vendar je pa na potu ugodne rešitve, vsaj deloma po želji Francozov.

Avgust in jesenski meseci so končno prinesli razbremenitev in upanje na stalno izboljšanje položaja. Borze so se oddahnile in tudi avstrijska renta je začela polagoma zapuščati svoje globoko stališče. Vendar mi je pa ravno v tem času registrirati važen dogodek, ki je naredil zunaj države mučen vtis. Kraljevina češka je prišla pod sekvester in avtonomna uprava je bila suspendirana. V tem času je morala najeti Praga svoje posojilo, ki je pa še za letošnje razmere zelo draga in bo veljalo okroglo 7%. Isto je priponomiti o dunajskem posojilu, ki je prišlo na trg nekoliko pozneje.

Letina je letos v splošnem dobro obrodila in to je tudi precej prispevalo k izboljšanju položaja. Seveda je to premembo razmer upoštevala tudi Avstroogrška banka in je koncem novembra znižala obrestno mero za pol odst. in tem oficijelno naznanila konec krize. Tako je ustregla glavnim zahtevam industrije in državi pripravila pot za bodoča posojila, ki so že napovedana za leto 1914 v približni višini pol milijarde. Za januar je pričakovati nadaljnje znižanja za pol odst. na 5% iz ravnonar omenjenih razlogov; vendar je pa znižanje utemeljeno tudi v ugodnem stanju Avstroogrške banke.

Financijskemu položaju odgovarja v preteklem letu stališče industrije in trgovine, ki ste pretrpeli hude čase, najhujše kajpada trgovina in obrt v naši državi. Deloma so vzrok mobilizacijski vpoklici rezervnikov na meje, ker so v celih vrstah industrij, ki so bile še za mesece preskrbljene z naročili, povzročili najobčutnejše motenje obratov in v mnogih slučajih celo ustavili vsako delo. To se je zgodilo predvsem v onih obratih, ki imajo danes najhujše izgube. Železarne, tovarne strojev, elektrotehnične industrije itd. Drugič je pa tudi upoštevati, da je vsled vpoklica stotisočnih rezervnikov, ravnotoliko rodin izgubilo svojega hranitelja in se je vsled tega moralno omejit na nainujnejše ter je tako, kakor tudi vsled občne draginje padel vsak konsum in že njim tudi mnogo izgubila trgovina, kot posredovalka med preizvajalcem in konsumentom.

Po poročilih najbolj prizadetih trgovnic (praške in drugih) tvorilo glavni vir krize one industrije, ki so bile najbolj prizadete z omejitvijo izvoza na Balkan, kakor tudi stavbena in s to zvezana obrta. Pri tovarnah za poljedelske stroje je opaziti zmanjšanje izvoza za 78%; te tovarne so se nadejale, da križa ne bo dolgo trajala in niso svoje produkcije v potrebnem obsegu skrčile, ta-

ko da so morale to storiti pozneje še za polovico. Isto je opaziti v tekstilni industriji in drugih podobnih obratih, kjer so delali do zadnjega le par dni v tednu.

V trgovini so te razmere hudo uplavale in tudi balkanski moratoriji so splošno krizo povečali, dasi ne v toliki meri, kakor se to navadno sodi. Balkanske kupčije se skoro vse takoj ali pa še vnaprej poravnajo.

Preidem konečno k poglavju, ki je za naše kraje posebno pereče in ga je treba omeniti v tem pregledu: dasi to storim nazadnje, ni njegova važnost nič manjša. Je to izseljevanje, ki je vsled posebnih okolnosti postal v zadnjih mesecih tudi za oficijeln del države aktualno. Vlada je pripravila nov (že 3.) osnutek izseljeniškega zakona in izdala odredbe, ki v marsikaterem slučaju mejijo že trdo na omejevanje zakonito zajamčene prostosti odpotovanja in izseljenja.

Ker gre večina naših državljanov preko nemških pristanišč in le mal kontingenit izseljencev odide iz Trsta, naveadem v sledenem podatke pristaniških uradov v Bremenu in Hamburgu. Številke obsegajo izseljevanje za prvih deset mesecev v letih 1909 — 1913. Leta 1909 (januar — oktober) 210.653. I. 1910 238.573, leta 1911 154.490, leta 1912 246.115, leta 1913 377.874. Ker manjkajo še podatki za november in december, ni mogoče natančno določiti števila letošnjih izseljencev, da bo pa letos preseglo 400 tisoč, je popolnoma gotovo. Pristavim le, da je tri četrtine teh izseljencev avstrijskih podanikov in veliko od teh naših rojakov. Številke, ki omenjajo svete izdanih potnih listov, ne odgovarajo pravemu položaju ter jih vsled tega tudi ne navajam.

V pregledu celoletnega gospodarstva v minulem letu bi bilo treba še upoštevati podatke uvoza in izvoza, producije in konsuma, gibania na delavskem trgu in v delavnih zavodih ter nebroj drugih okolnosti, ki sem jih pa žal moral izpustiti in se omejiti na najnujnejše, ker mi je bil vsled vladajočih razmer odmerjen le pičel prostor.

Dr. I. Č.

Pristopajte k „Jugoslovanski Strokovni Zvezi“!

Po svetu.

Evropsko človeštvo se stara. Kadar se človek stara, postaja zopet otročji. Ravnotako narodi, kajih kultura stara. Kar se danes vse v modi in umetnosti ustvarja, ima na sebi očitne znake propadanja starajočih se možganov. Vsled tega napravlja vtis otročjega v slabem pomenu te besede. Komaj se je n. pr. tangoples posojil, so ga nekateri že siti. Uvesti hočejo »nadples«, ples vseh plesov, »metahorejo«. Doma je ta novost seveda v Parizu. Ta ples je »telesnoritmčni izraz najvišje poduhovjenosti«. Orchester igra na prim.: »Sinfončno himno solnca«. Ta predmet vzbuja v človeku, ki stoji na viški izobrazbe, predstavo stožca. Zato mora plesavka tako plesati, da s svojo obliko in gibi ter njih hitrostjo, oziroma ritmom, vzbudi v gledalcih predstavo stožca. Plesi v čast duhovom padlin se izvajajo tako, da se zdi, kakor bi se telo hotelo »podaljšati v neskončnost«, itd. Moderni ljudje menijo, da se je v starem časih tako plesalo. V resnici pa se stara moderno človeštvo.

Grdo vreme po vsej Evropi. Višje ležeči vasi v Krkonoših so tako zasnežene, da so od sveta popolnoma odrezane. — Na Pomoranskem so viharji uničili veliko vasi in podrijeje, tako da znaša škoda okoli tri milijone M. — Na Španskem divijo snežni viharji. V Avstriji je železniški promet prekinjen. Temperatura v Madridu znaša 6 stopinj pod ničlo.

Podjetna licejka. Pred dobrimi 14 dnevi je iz Budimpešte nenadoma izginila 15-letna licejka Ilona Friedmann. Vse je mislilo, da je dobro razvito dekle postal ţrtev kakega zločina; stariši so bili obupani, policija se je pa zastonj trudila najti kako sled za dekletom. Te dni so pa stariši dobili iz New Yorka razglednice od Ilone in kmalu nato jih je objela tudi pogrešana hčerka. Kaj se je bilo z njo zgodilo? Kakor so že pogumne in podjetne takele nedorasle punice, — je Ilona stavila s svojimi sošolkami, da si upa priti v Ameriko brez denarja, brez papirjev in brez dovoljenja starišev; treba ji je samo voznega listka do Reke. Sošolke so bile za načrt takoj navdušene in so med sabo zložile denar za vozni listek do Reke. Ilona se je nato odpeljala v Reko ter šla v pristanišče, kjer je bila za odhod pripravljena ladja »Karpathia«. Neopărena je prišla na krov in se skrila za nekim tovori. Ladja je odplula. V Gibraltarju je Ilona našel kontrolni uradnik. Pogumno je povedala svojo zgodbo o stavi in rekla, da izvrši samoumor, ako je ne vzemo sabor v New York. Ladijski častniki so se dali pregovoriti in so izročili deklico izseljeniški komisiji na Ellis Islandu. Tu je pisala razglednice na starišče in tovarišice, potem so jo pa zopet spravili na »Karpathia«, ki jo je prepeljala nazaj v domovino, kamor je srečno dosegla in — dobila stavo. Najbolj čudno pri vsem tem je pa bilo to, da so njene tovarišice ves čas znale — molčati.

Velika tativina. Pri Aussee-u se je s Steindl-planine zvalila lavina, ki je bila 150 m globoka in silno dolga. Pol hektarja gozda je uničenega in en hlapec zasut.

Vlak povozil voz. Štiri osebe mrte. Pri Schönlandu je vlak povozil voz. 4 osebe so mrte.

Polet Pariz—Praga—Dunaj—Carigrad—Jeruzalem—Kairo—Avstralija. Francoski aviatik Vedrines je 30. decembra piletel v Kairo. Izjavil je, da poleti iz Kaire čez Malo Azijo in Indijo, Indonezijo, Sundske otroke in od tu v Avstralijo.

Vsa rodbina umorjena. V vasi Kryznowloga je neznanec, ki je prišel spet, po noči napadel celo družino bogatega kmeta Wiguna in ustrelil gospodarja, ženo ter obe hčeri, nakar je hišo oropal.

Podkopljiv »uradnik«. Te dni se je v raznih mestih in vasih blizu Neapelja oglasil neki gospod in se pri oblasteh predstavil kot inž. Marsica, ki je od ministra za javna dela pooblaščen izvršiti nekaj razlastitev, ki so potrebne za novo brzovozno progo Rim—Neapelj. Oblasti so šle ministerialnemu pooblaščencu v vsem na roko, ko je razpravljal z zemljiskimi posestniki. Le-ti je inžener natihoma obljubil ugodne pogodbe, ako mu dajo kaj »na roko«. To so ljudje radi storili in mož je dobil kakih 200.000 K »podkopljine«. Nato je izginil; opeharjeni posestniki si bodo pa v bodoče ministerialne pooblaščence malo bolje ogledali.

Proti zlorabi uspavalnih sredstev. Ker se mnogokrat zgodi, da kdo uspavalna sredstva zlorabi v samomorilne svrhe, predlaga dr. Cimbal v monakovskem strokovnem glasilu, da naj se uspavalna sredstva spoje s kako tvarino, ki bi v majhni količini ne učinkovala, ako bi pa kdo vzel prekomerno veliko uspavalnega sredstva in s tem seveda tudi primešane snovi, — bi pa ta povzročila bljuvanje. V to svrhu priporoča dr. Cimbal bljuvalni koren.

Razkrinkan »veliki duhovnik« solnčnega boga. Amerikanec Oto Hanisch, po poklicu stavec, je živel več let med mormoni. Tu mu je prišlo na misel, da bi tudi on lahko ustanovil novo vero in tako prišel do razkošnega in brezskrbnega življenja. Preskrbel si je tedaj perzijskih oblačil, nadel si sivo brado in lase in pod imenom Otomana Zar Adus Haniš začel propovedovati »mazdaznanski« to je solni kult. Kmalu je zbral krog sebe 14.000 vernikov in sijajno živel kot »veliki duhovnik solnca«. Prebival je v razkošno opremljenem »templju« na najlepši cesti v Čikagu. Svoj čas je predstavil predavanje celo v Londonu. Toda sreča je opoteča; med njegovimi ovčicami se je našel odpadnik, in sicer mlad fant, ki so ga v templju častili kot solnčnega boga. Ta je sodišču predložil brošure, s katerimi je »veliki duhovnik« nabiral vernike; v teh brošurah se za verske obrede priporoča skrajno nemoralno početje. Oblast je čednega »velikega duhovnika« takoj prijela in nato je prišlo na dan, da je ta častit

svoje pipice in se še ozrl ni na tlečo vrvico, nasprotno se pa major, ki je bil vsekakor hraber vojak, ni mogel premagati ter je z nekakim nemirom opazoval hitro tlečo vrvico. Navzoči so počasi drug za drugim izginjali z nevarnega pozorišča. Ko je bil ogenj le še malo palcev oddaljen od sodca, major ni mogel več vzdržati; planil je pokonci, izdrl vžigalno vrvico iz sodca in rekel: »To je samomor! Stotnik, potegnite vrvico iz sodca — premagan sem jaz!« »Gospod major«, je odvrnil stotnik in počasi vstal s sodca — »saj niti ni tako nevarno; sodčka sta napolnjena — s čebulo!«

Pretkan lopov. Robert Czirner, veleposestnik v Teke na Ogrskem, je te dni dobil pismo od nekega svojega prijatelja, v katerem mu isti sporoča, da ga bo v kratkem obiskal mlad mož, ki hoče zaprositi za roko njegove hčerke. Prijatelj je čez vse mere hvalil mladega snubca kot »sijajno priliko« in ga toplo priporočil. Tako naslednji dan se oglaši pri Czirnerjevih jako simpatičen mlad mož, ki se predstavi kot Oliver Krammer in snubec posestnikove hčerke. Napravil je na vse najboljši vtip in sprejeli so ga čez vse ljubezni. Zvečer je bila velika večerja in po večerji so »ženina« peljali v sobo za tuje. Ko je drugo jutro veleposestnik vstal in šel v svojo pisalno sobo, — je našel pisalnik in vse omare vlomljene in oplenjene. Tako je hotel v sobo za tuje. Ko je bil seveda že izletel. Odnesel je sabo 300 K gotovine in za 15.000 K vrednostnih papirjev. Gori omenjeno priporočilno pismo je bilo seveda ponarejeno. Za pretkancem se je izdala tiralnica.

Kupujte le vžigalice: U korist obmejnemu Slovencem!

Kako gospodarijo liberalci v Ljubljani.

Liberalci so se časih zelo bahali z »vzornim mestnim gospodarstvom v Ljubljani. Bili so leta in leta sami gospodarji v občinskem svetu. Komaj je pa prišla opozicija Slov. ljudske stranke v občinski svet, odkrila je strahovite stvari. Na zahtevo občinskih svetnikov Slov. ljudske stranke preiskeju sedaj na ljubljanskem magistratu komisija deželnega odbora.

Z »vzornim mestnim gospodarstvom« se ne bodo odslej liberalci menda več bahali. Komaj dela na magistratu nekaj tednov komisija deželnega odbora, že je župan moral priti s poročilom, v katerem priznava, da so bili ugodni proračuni in računski zaključki, ki je on sam zavzemal čast podžupana, fingirani na ta način, da so se nedostatki prikrivali z glavnimi raznimi fondov. Tako dolguje mesto tem fondom 622.774 K 26 vin. denarja, za vrneitev pa nima. Župan dr. Tavčar misli, da je s to izpovedjo že vse opravljeno in da mandaljnega dela deželne komisije po njej ne bi bilo več treba. Upamo, da se ta namen gosp. župana ne bo posrečil, treba je uprav sedaj na celi črti največje pozornosti in dela, da se v interesu prebivalstva napravi popolna jasnost.

Kaj pa še župan priznava? Kako so se liberalci zgražali, ko je deželni odbor kranjski s pravilnim sklepom razpolagal z vseučiliškim fondom, ki je še nedotaknjeno, mestna uprava je pa brez sklepa občinskega sveta, brez odobrenja deželnega odbora **vzela kratkomalo ves vseučiliški fond 100.000 K**, in ga porabila. Liberalci so metali vsled vseučiliškega fonda menje na dež. odbor, pa jim je opeka z magistrata padla na glavo!... Župan predлага, naj se ta svota iz vseučiliškega fonda kar »odpiše!« Ali ni to predrzno? **Zaklad za cerkev na Barju v znesku 10.000 K so zavrnili!** Kako so pri volitvah v Trnovem in Krakovem ondotne volivce farbali z zgradbo mostu pri Opekarški cesti, ki so ga pred vsakimi volitvami gradili, sedaj se pa izkaže, da so ta fond 27.632 K porabili, kje naj ga sedaj dobe nazaj? Ce bi opozicije ne bilo v občinskem svetu, bi vse te manipulacije ostale lepo prikrite.

Iz zaklada meščanske imovine, **to-rej iz zaklada namenjenega najubožnejšim meščanom so vzeli 157.556 kron 36 vin.** — in župan je imel še nedavno priljubljeni trdit, da se je z denarjem ubožev pravilno ravnalo! Pa s svoto 622.774 K 26 vin. vzetih iz označenih fondov še ni bilo dovolj. Kako so na magistratu farbali, da napravijo mestno tržnico. **Dovoljeno** posojilo 800.000 K za mestno tržnico so pa porabili drugod! Od posojila za mestno šolstvo v znesku 700.000 K se je porabilo 413.071

kron 95 vin. za druge namene! Za cesarjev jubilej se je določilo 280.000 K, porabilo se je pa samo 63.012 K 7 vin., ostalo (216.987 K 93 vin.) se je porabilo za druge namene. V tej svoti je bilo 200.000 K določenih za zgradbo **delavških hiš** in ta svota, ki je bila v tem posojilu za to določena, je po županovi izjavji **porabljena**, torej je bila »Slovenčeva« prvotna trditev **popolnoma pravilna!** Kaj pravijo k temu socialni demokratje, ki so se tako pehali za liberalne kandidate? **Skupna svota posojil, ki se je porabila za druge namene, kakor bi se morala, je 1,441.479 K 88 v.**

Vse te nepostavne transakcije so se vrstile z vednostjo knjigovodje, ki je zaprisezen uradnik in dolžan in zavezani ne le ravnat se po zakonitih določilih v svojem poslovanju nego upreti se svojim predpostavljenim, če ti zahtevajo kaj protizakonitega od njega, in ker mestni knjigovodja ni tega storil, bi bilo na mestu zahtevati takojšnjo vpeljavo disciplinarne preiskave proti mestnemu knjigovodju, da se doženejo krivci, ki bi bili tudi eventualno materijelno odgovorni za njih nepostavno poslovanje z občinskim premoženjem in odgovorni, zakaj so te nepostavne transakcije toliko let prikrivali z nepravimi računi in računskimi zaključki.

Mi ob tem položaju pač umevamo dr. Trillerjevo željo, ki jo je izrekel pri razpravi pri proračunu, »naj bi se nehalo leta 1914 z znanimi pritožbami«, če, »da je to uničevanje mestne avtonomije«. Ravnov »pritožbarje« pa so dosegle, da je prišlo že vsaj nekaj luči v magistratno temo. S temi pritožbami se je pokazalo, da mestno avtonomijo najbolj tisti oškodujejo, katerim se niti mestnega občinskega sveta ne zdi vredno vprašati, ako smejo kaj mestnega denarja vzeti za ponesrečene operacije svojega »vzornega mestnega gospodarstva« in ki občini zapuste polno dolgov in prazne blagajne. Zato se bo pa s pritožbami, kadar bo treba, še nadaljevalo, da bodo Ljubljaničani še bolj videli, kako jih je liberalna stranka na magistratu farbala in kako jih oškoduje! Koncem starega leta se je že precej pokazalo — v novem letu se bo še več.

Za narod.

Vsak v vsaki župniji naj se vpraša: Kaj sem storil, da bi bila pri nas mogoča podružnica »Slovenske Straže«? — In odgovori si naj: Tako grem na delo, da zberem, kakor pravijo pravila »Slovenske Straže«: Podružnica se lahko ustanovi povsod tam, kjer pristopi društvo najmanj 20 članov. Navadno imej vsak kraj eno podružnico, več sedanjih manjših krajev ima lahko eno samo podružnico. Člani so redni, ki plačajo na leto vsaj 1 krono ali podporni, ki plačujejo vsaj 50 vin. na leto. Do ustanovitve hočem sam in s pomočjo svojih prijateljev, katere sklicem takoj za to stvar na kratek pomemek, nabradi toliko članov, da bo primerno število za ustanovitev podružnice. Nato pišem pisarni »Slov. Straže« v Ljubljano, naj za ustanovitev podružnice vse primerno ukrene in naj pošlje tudi govornika na ustanovni občni zbor.

Nabiralniki »Slovenske Straže« naj bi bili po vseh lokalih, kjer se zbirajo večje družbe. Naročajte jih v pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani. Pri vseh in žalostnih dogodkih z nabiralniki »Slovenske Straže« okoli gostov!

Papir »Slovenske Straže« je priznano najboljši in najcenejši. Zato priporočamo posebno vsem krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom, županstvom, župnim uradom itd., naj naročajo edino-le papir »Slovenske Straže«. Trgovci dobe znaten popust. Zahajevate vzorce.

Narodna dolžnost slehernega Slovencev in Slovenke je, da na vsako pismo in razglednico **prilepi narodni kolek**, ki ga izdaja »Slovenske Straže«. Naročite večje število kolekov skupaj in jih razpečavajte med svojimi prijatelji in znanci. Razprodajalcil dobe 20% popusta. Vsa županstva, vse posojilnice, vsa naša društva naj sklenijo, odsej kolekovati vsak dopis s kolekom »Slovenske Straže«!

Skrjni čas je, da vsi somišlenjeni pogledajo v svojih občinah, kjer še ne rabijo naše vžigalice, kateri gg. trgovci še ne prodajajo vžigalic v korist obmejnemu Slovencem. Zahtevajte odločno povsodi, naj jih naročajo pri tvrdki C. Menardi v Ljubljani. Ne verujte izgovorom, da so pošle. Zahtevajte odločno! **Kdor ne rabi naših vžigalic, ta ni naš**

somišlenjenik, ta ni prijatelj naših obmejnih bratov!

Vsak večer se shajajo družbe v goštih. Koliko bi te lahko storile za »Slovensko Stražo«, pa bi se jim prav nič ne poznalo. Dva vinarja pri plačevanju več ali manj, ne igra nobene vloge. »Slovenska Straža« bi pa imela veliko od tega, ako bi vsakdo zahteval **računski listek v korist obmejnemu Slovencem**. Posnemajte v tem nasprotniku! Računski listki se naročajo v pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani.

Vse zavedne Slovenke hvalijo drož (kvass) iz drožarne Josipa Košmara, Ljubljana, Frančiškanska ulica štev. 6. Umetno, ker so izborne! Priporočamo vsem trgovcem, da naročajo edino te drože ter da se v kratkem času razširijo po vsem Slovenskem.

NAROČAJTE VELIKE LEPE TROBARVNE PODobe BREZMADEŽNE, ki imajo natisnjeno v trajen spomin na hrvasko-slovenski katoliški shod posvetitev slovenskega ljudstva Brezmadežni. V vsaki naši hiši bi morala viseti ta podoba. Posebno člani in članice Marijinih družb, šole, društva, županstva itd. naročite jih več skupaj. Ena podoba velja samo 1 krono. Naročila sprejema Slovenska krščansko - socialna zveza v Ljubljani, Ljudski dom.

„Slovenska Straža“ Slovencem.

Na severu in jugu divja boj proti nam. Tih, a zato tem nevarnejši, tem bolj grozen je ta boj. Na **meji** slovenstvo izumira, iz sredine pa se izseljuje. Kaj bo z našo domovino v tem boju? Proti sovražniku je treba branilev!

Hvala Bogu! Zavest, da imamo tudi mi Slovenci sveto božjo in človeško pravico živeti svoje posebno narodno življenje, da imamo nedotakljivo pravico svoj jezik gojiti in na svoji zemlji biti gospodari in ne hlapi. Ta narodna zavest vedno bolj prodira v ljudska srca. To je dobro in predvsem potrebno.

In drugič! »Svoje zemlje ne damo tujcu! Branili jo bomo do zadnjega!«

Do te odločne volje moramo **vzgojiti** vsakega Slovence in Slovenko. Sirjenje narodne zavesti in odločna narodna vzgoja, to dvoje je ena glavnih nalog, ki jih ima »Slovenska Straža«. Narodno obrambno društvo v korist obmejnemu Slovencem v Ljubljani.

Pred tremi leti se je ustanovila, če 200 podružnic ima po Slovenskem.

Na strazi ima stati »Straža!« Opazovati sovražnika v njegovih naklepih in zbirati proti njemu slovensko vojsko v bran. Na narodni meji ima skrbeti, da niti ped slovenske zemlje ne pride tuju v last. Slovenskim otrokom mora priboriti in sezidati slovenskih šol. Slovence gospodarsko osamosvojiti in navrniti Slovence k slovenskim trgovcem in obrtnikom. Na narodni meji moramo vzgojiti železno četeto zavednih odločnih Slovencev, ustvariti trdne, dolga proste kmetske hiše, ki bodo trdnjave v boju, ob katerih si bo tujec razbil glavo. Slovensko izobrazbo moramo povsod dvigniti takoj visoko, da bodo nemški naklepi ob njej razbiti.

»Slovenska Straža« je v teh časih izdala že čez 80.000 K v narodne namene in ima pokazati lepe uspehe. Obmejni Slovenci z zaupanjem zro vanjo in od vseh strani ji kličej: »Pridi in utri di in reši tudi nas!« Sovražnik je začel še huje pritisikati.

Milijone in milijone se zmeče vsako leto za zidanje nemških šol in otroških vrtcev, za kupovanje slovenskih kmetij in naseljevanje nemških obrtnikov in rokodelcev in za kupovanje slovenskih Judežev-nemčurjev. In voda molči in s svojim molkom podpira in vzbuja svoje uradnike za peklenški boj proti Slovencem.

Zmagati nas hoče, dokler je naša vojska majhna in še slabotna. Zdaj se bije zadnji **odločilni boj**. Zvon je pripravljen, kaj nam zapoje? Mrivaško pesem ali pesem svobode? Kaj si izvolite?

Slovenci! Ali ne bo vsakdo izmed vas takoj vstopil v bojne vrste »Slovenske Straže? Kdo izmed vas nima niti enega samega vinarja, da ji ga da za nje ne obrambno delo?

Dobra slovenska srca! Kaj ste giuha za obupen boj? Kaj v vaših srčih ni ljubczni do domovine? Kaj so vaša srca hladna, brez sočutja, brez dara za domovino-mater?

Ali ne slišite glasu, ko vas kliče domovina: »Otroti, ne pozabite, da sem vas rodila slovenska mati! Bog vas je

meni dal in moji ste in moji morate ostati!«

Ali ne slišite glasu umirajoče matere-domovine? Cesa vas prosi »Slovenska Straža« v imenu domovine?

Pred vsem to: **Ostanite ji zvesti!** Ni samo to vaša **pravica**, ampak tudi **dolžnost**, ki jo svoja sam večni Bog od vas. Tudi za to zapoved bo oster sodnik ali dober plačnik. Četrta je ta zapoved med 10., ali **edina**, katere zvesti izpolnjevanju je Bog že na tem svetu obljubil srečo. Kaj to hoče reči? Zvesto ljubite domovino in srečna bo ona srečni vi in vaši otroci!

Naši otroci! Najdražji zaklad in edino upanje domovine so! »Slovenska Straža« vas prosi, očete in matere slovenske v tujini: »**Ohranite nam svoje otroke!** Niso samo vaši, ampak tudi last domovine! — V mlada nežna srca vsadite žlahtno cvetko ljubezni do domovine, gojite jo, varujte jo pred mrzlo tuo sapo, da bodo vaši otroci zavedni in ljubežni Slovenci.

Mnogo prošenj ima »Slovenska Straža« do vas, Slovenci, a iz vseh skupaj izreče še eno:

»Ustanavljajte povsod, kjer vas je le nekaj Slovencev, podružnice »Slovenska Straža«!«

Te podružnice naj bodo šole vaše narodne izobrazbe in vzgoje, kovačnice odločne narodne zavesti in značajnosti in oltarji, na katerih boste polagali po svoji moči tudi denarne žrtve za bran in srečo domovine. Kajti ljubezen brez žrtve ni ljubezen.

»Slovenska Straža« ima dolžnost skrbeti za boljšo bodočnost naše domovine. Kdo pa je v resnici »Slovenska Straža«? To so slovenski kmetje in delavci po Kranjskem, Štajerskem, Korškem in Primorskem. Naši bratje, vaši sotrpni so. Zato vemo, ker smo v **trpljenju eno**, ker smo v **ljubezni eno**, **bomo tudi pod praporom »Straže« eno!** Zato vši, tudi vi bratje in sestre, stope v njene vrste!

Zbrati moramo vse svoje sile! V boj postaviti ne samo zadnjega moža, ampak tudi zadnjo mater in deteta:

Za domovino je boj! — Pravica in Bog je na naši strani! — Zmaga je gojova, **ako hočemo mi sami!** — »Slovenska Straža« vas kliče v pomoč — domovini!

Po vseh slovenskih župnijah se zberite in sklenite takoj ustanoviti podružnico. Nabirajte takoj člane in denar! Za pojasnila, pišite na naslov: »Slovenska Straža«, Ljubljana. Naša pisarna vam preskrbi tudi govornike, preskrbi potrjena pravila in vse, kar je za ustanovitev podružnice potrebno.

NOVA ŽELEZNIŠKA PREDLOGA.

Po vladni predlogi, predloženi drž. zboru, zgrade v bodočih 15 letih 94 novih železniških prog, ki bodo dolge 2100 km in bodo 437 milijonov K stale. 49. novim železnicam jamči vlada za obrestovanje, 31 novih železnic podpira vladna z državnimi podporami, 14 prog pa namerava sama zgraditi. Na lasten račun zgraditi država v naših krajih sledče proge: Opčina — Herpelje, Zader — Benkovac, Domžale — Blagovica, Braslovče — Motnik in Sv. Lucija — Tolmin. Podpirala bo država zgradbo sledičnih novih prog v naših krajih: Feldbach-Gleichenberg — Radgona, Ljutomer —